

TIJDSCRIFT

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

3° Jaargang — 1° Aflevering

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1895

Isabella of Elisabeth?

Het feit, dat op munten en penningen van de aartshertogen ALBERT en ISABELLA in het randschrift de namen „ALBERTUS et ELISABETH” niet ISABELLA worden gelezen is volkomen overeenkomstig de tijden, waarin de Latijnsche taal nog als de officieele en diplomatieke taal gold en meer bepaald het gevolg van het gebruik van het Latijn als de taal der Kerk. En ook in de tijden, waarin het Latijn opgehouden heeft *de* diplomatieke taal te zijn, ook heden ten dage, zooals van algemeene bekendheid is, wordt voor inscriptiën op kerkelijke en wereldlijke gebouwen, die ook maar eenigszins een monumentaal karakter dragen, voor graf-schriften, historiepenningen, diplomata enz. nog veelvuldig van de Latijnsche taal gebruik gemaakt. Plaats- en persoonsnamen werden en worden daartoe gelatiniseerd of in hun primitieven Latijnschen vorm hersteld; of, zooals

bepaald met de Hebreuwsche woorden plaats had in de kerktaal, in hun oorspronkelijken vorm eenvoudig overgenomen. Om van plaatsnamen niet te spreken wijs ik slechts op de volgende Fransche voornamen, die in de Latijnsche zeer afwijkend luiden:

LOUIS = LUDOVICUS, BENOÎT = BENEDICTUS, JÉRÔME = HIERONYMUS, GUILLAUME = GUILIELMUS, ETIENNE = STEPHANUS, THIERRY = DIDERICUS of THEODORICUS, RENÉ = RENATUS, FRANÇOIS = FRANCISCUS, JEAN = JOHANNES, enz. enz.

Natuurlijk zou men, zooals bij deze Fransche namen, ook in de andere levende talen dergelijke verschillen van voornamen in de landstaal en in de Latijnsche taal kunnen opnoemen. In de landstaal moge nu een persoon ISABEL (Spaansch) of ISABELLA (Italiaansch) hebben geheeten, in de diplomatieke, in de Latijnsche, heet zij ELISABETH, de oorspronkelijk Hebreuwsche naam, soms met Latijnschen uitgang ELISABETHA *). Zoo heeft dan ook de Vulgata „ELISABETH cognata tua”, terwijl een Spaansch Katholiek gebedenboek in de landstaal te lezen geeft: „ISABEL tu parienta, ELISABETH uw bloedverwante”. Sommige Hebraïci, bijv. GESENIUS willen den Spaanschen vrouwennaam ISABEL

---

*) Bijv. in het randschrift van een medaillon met de busten der Spaansche vorsten FERDINAND en ISABELLA, dat den voorgevel der Universiteit van Salamanca versiert.

niet van ELISABETH (= deus juramenti) verbeterd zien, maar liever afgeleid van JESABEL = Baäl heeft verheven. Misschien zijn beide namen reeds vóór de Christentijden door de Joden naar Spanje overgebracht en daar door de Christenen verward en dooreen gebruikt; maar met terzijde stelling van deze quaestie kunnen wij als zeker aannemen, dat de Spaansche vrouwen naam ISABEL in de Latijnsche taal door ELISABETH wordt weergegeven, zooals op de munten der aartshertogen het geval is

's HERTOGENBOSCH, April 1895.

DR. L. J. W. SMIT.